

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۵/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی تاثیر سرمایه فکری بر توسعه گردشگری صحرایی

حمید ملانوری^۱، سمیه قدیری^۲

۱. کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری

۲. عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، تهران، ایران

چکیده:

تحقیق حاضر با هدف بررسی تاثیر سرمایه فکری بر توسعه گردشگری صحرایی انجام گرفته است. روش تحقیق حاضر پیمایشی می باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل متخصصان و گردشگری استان کرمان می باشند که به صورت تمام شمار تعداد ۱۸۴ متخصص شناسایی شده به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. ابزار جمع آوری اطلاعات تحقیق حاضر شامل پرسشنامه سرمایه فکری شاکریان (۱۳۹۲) و پرسشنامه توسعه گردشگری نوبخت و همکاران (۱۳۹۲) بود که روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت. به منظور بررسی داده های تحقیق حاضر از روش تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزارهای SPSS و AMOS، استفاده گردید. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که تمامی مولفه های سرمایه فکری (سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه ارتباطی) بر روی توسعه گردشگری صحرایی تاثیرگذار می باشد. نتایج تحقیق نشان داد که از میان مولفه های سرمایه فکری، مولفه سرمایه رابطه ای با تاثیر ۰/۳۸ بیشترین تاثیر را بر روی توسعه گردشگری صحرایی دارد. همچنین مشخص گردید که سرمایه ساختاری، تاثیری به میزان ۰/۳۴ و سرمایه انسانی به میزان ۰/۲۷ بر روی توسعه گردشگری صحرایی را دارا می باشد. نتایج تحقیق همچنین نشان داد که مدل تحقیق از برازش مناسبی برخوردار می باشد.

کلمات کلیدی: گردشگری، صحرا، سرمایه فکری

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

گردشگری به عنوان یکی از صنایع مهم و کلیدی مشخص شده است (کوک^۱، ۲۰۱۶). در سال ۲۰۰۰ حدود ۷۰ میلیون فرد در سراسر دنیا جهت بازدید از مناطق مختلف، مبلغی بیش از ۴۷۶ میلیارد دلار هزینه نمودند (سازمان جهانی گردشگری، ۲۰۰۵). گردشگری در سطح ملی و بین المللی طرفداران بیشماری را کسب کرده است (کیم و والکر، ۲۰۱۲). این مساله می تواند منافع بیشماری را برای کشورهای مختلف به ارمغان آورد (کونستاناکی و ویکنز^۲، ۲۰۱۰).

اهمیت نقش گردشگری در توسعه و رونق این صنعت سبب گردیده است که این صنعت رونق یابد. در عصر حاضر، گردشگری و اقتصاد گردشگری در حال تبدیل به یکی از سریع ترین صنایع رو به رشد جهان بوده و ابزاری برای ایجاد درآمد ملی و از اصلی ترین ارکان اقتصادی جهان و نیز از مفاهیم، اشکال و ارکان توسعه پایدار قلمداد می شود (شوکتی و همکاران، ۱۳۹۵). امروزه صنعت گردشگری در دنیا، یکی از منابع مهم درآمد و در عین حال از عامل موثر در تبادلات فرهنگی بین کشور هاست و به عنوان گسترده ترین صنعت خدماتی جهان، حائز جایگاه ویژه ای است. از این رو بسیاری از کشورها در رقابتی نزدیک و فشرده، در پی افزایش بیش از پیش منافع و عواید خود از این فعالیت بین المللی اند. کشور ما نیز با قدمت تاریخی چندین هزار ساله و منابع فراوان و غنی جذب گردشگر، می تواند در این رقابت جهانی فعالانه شرکت کند و از این منبع سرشار، سهمی شایسته و در خور داشته باشد. البته واضح است که موفقیت در این عرصه و دستیابی به منافع مادی و غیرمادی حاصل از آن مستلزم درک پدیده گردشگری، شناخت ابعاد و آثار آن و همچنین آشنایی با مدیریت صحیح موسسات و دستگاه های متولی صنعت گردشگری است، مدیریتی که با جدیدترین دستاوردهای علمی هماهنگ باشد (عبدالشاه و همکاران، ۱۳۹۴).

در توسعه گردشگری می توان از اشکال مختلف گردشگری استفاده نمود. یکی از شیوه های گردشگری که در کشور ایران بر خلاف وجود پتانسیل آن، به شکل مناسبی توسعه نیافته است؛ گردشگری صحرائی می باشد. تحقیقات در این حوزه به شکل مناسبی انجام نگرفته است. برخی تحقیقات وجود منابع طبیعی مناسب در کشور ایران را جهت توسعه گردشگری مناسب می دانند. تحقیقات

^۱ -Koc

^۲ -Konstantaki & Wickens

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مختلفی از جمله تحقیق فلاحی و همکاران (۱۳۹۲) و اصفهانی و همکاران (۲۰۰۹) به شکل مناسبی مشخص نمودند که منابع طبیعی در کشور ایران مستعد توسعه گردشگری می باشد.

در حوزه گردشگری در کشور ایران مشکلات بسیاری وجود دارد. چنانکه سقایی و همکاران (۱۳۸۸) در رابطه با بررسی مدیریت گردشگری بیان می کنند که نقاط ضعف و تهدیدهای بسیاری وجود دارد که نشان از ناکارآمدی مدیریت گردشگری است. آنچه شکل دهنده این وضعیت است گونه ای از مدیریت پراکنده با استراتژی های متفاوت است که سبب موازی کاری های بسیاری شده است (سقایی و مافی، ۱۳۸۸)؛ همچنین رحیم نیا و حسن زاده (۱۳۹۰) عنوان می کنند در بسیاری از زمینه ها هنوز از توانمندی های گردشگری به گونه ای شایسته استفاده نشده است و در برخی موارد ضعف هایی عمده دیده می شود که می باید برای رفع آنها برنامه ریزی کرد.

یکی از مباحثی که به نظر می رسد می تواند سبب توسعه گردشگری گردد، سرمایه فکری می باشد. مفهوم سرمایه فکری همیشه مبهم بوده است و تعاریف مختلفی برای تفسیر این مفهوم مورد استفاده قرار گرفته است. بسیاری تمایل دارند از اصطلاحاتی مانند داراییها، منابع یا محرکهای عملکرد به جای کلمه سرمایه استفاده کنند و آنها واژه فکری را با کلماتی مانند نامشهود، بر مبنای دانش یا غیر مالی جایگزین می کنند. بعضی از حرفه ها (حسابداری مالی و حرفه های قانونی) نیز تعاریف کاملاً متفاوتی مانند داراییهای ثابت غیرمالی که موجودیت عینی و فیزیکی ندارند، ارائه کرده اند (مار،^۱ ۲۰۰۸). ادوینسون و مالون^۲، سرمایه فکری را «اطلاعات و دانش به کار برده شده برای کار کردن، جهت ایجاد ارزش» تعریف می کنند (ویزلی^۳، ۲۰۰۸).

سرمایه فکری دارای عناصر سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه رابطه ای می باشد. به نظر می رسد این عناصر دارای نقش مهمی بر توسعه گردشگری داشته باشند. گردشگری صحرایی یکی از جدیدترین انواع گردشگری می باشد. با توجه به موقعیت کشور ایران و وجود صحرای جذاب و دیدنی در کشور ایران می باشد. مناطق مختلف کشور ایران پتانسیل بالایی جهت توسعه این نوع گردشگری دارا می باشد. بهره گیری از این پتانسیل ها می تواند به شکل مناسبی سبب توسعه و رونق گردشگری در کشور گردد. به

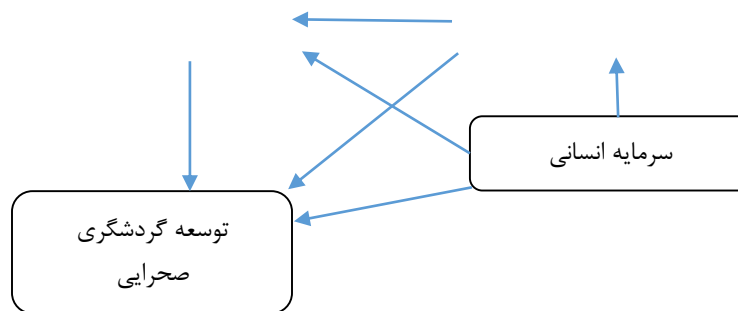
^۱ -Marr

^۲ Edwinson & Malon

^۳ -Vasile

نظر می رسد متغیر سرمایه فکری بتواند تاثیراتی را بر توسعه گردشگری صحرایی داشته باشد، این در حالی است که تحقیقی به صورت مشخص سعی در بررسی و تبیین این ارتباط نداشته است. از این رو لازم و ضروری است که به بررسی تاثیر سرمایه فکری و عناصر آن بر توسعه گردشگری صحرایی پرداخت. با این توجه در تحقیق حاضر به دنبال بررسی تاثیر سرمایه فکری و عناصر آن شامل سرمایه انسانی، سرمایه رابطه ای و سرمایه ساختاری بر توسعه گردشگری صحرایی می باشیم. بدین منظور و با توجه به ادبیات تحقیق، مدل مفهومی زیر طراحی گردید که مورد آزمون قرار خواهد گرفت.

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر از نظر روش گرد آوری داده ها پیمایشی می باشد. با توجه به هدف پژوهش جامعه آماری تحقیق حاضر تمامی متخصصان و گردشگری استان کرمان می باشد. پس از بررسی های انجام شده، تعداد ۱۸۴ مشخص شدند. در نهایت پس از توزیع پرسشنامه های تحقیق به صورت تمام شمار در میان این افراد، در نهایت موفق به جمع آوری تعداد ۱۴۳ پرسشنامه موفق به جمع آوری گردید. پرسشنامه تحقیق حاضر شامل پرسشنامه سرمایه فکری شاکریان (۱۳۹۲) بود. این پرسشنامه شامل ۶۶ سوال بود که سوالات آن در غالب طیف ۵ ارزشی لیکرت طراحی شده بود. این سوالات سه مولفه سرمایه فکری شامل سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه رابطه ای را مورد اندازه گیری قرار می دهد. در این پرسشنامه سرمایه انسانی شامل عوامل شایستگی حرفه ای، شایستگی اجتماعی، انگیزش کارکنان و توانایی های رهبری می باشد. همچنین سرمایه ساختاری شامل عواملی همکاری و تبادل دانش داخلی، ابزارهای مدیریتی، فناوری اطلاعات و دانش صریح، نوآوری محصول، نوآوری و بهسازی فرآیند و فرهنگ سازمانی

می باشد و در میان سرمایه رابطه ای عوامل از جمله ارتباط با مشتریان، ارتباط با تامین کنندگان، روابط عمومی، ارتباط با سرمایه گذاران و ارتباط با همکاران و همصنفان می باشد.

به منظور توسعه گردشگری صحرایی نیز از پرسشنامه توسعه گردشگری نوبخت و همکاران (۱۳۹۲) استفاده گردید. این پرسشنامه دارای ۲۹ سوال می باشد که به بررسی توسعه گردشگری می پردازد که با راهنمایی های متخصصان دانشگاهی سوالات این پرسشنامه با توجه به گردشگری صحرایی تغییر یافت. روایی صوری این پرسشنامه با استفاده از نظر اساتید دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت. همچنین به منظور بررسی روایی سازه پژوهش حاضر از روش تحلیل عاملی استفاده گردید. نتایج روایی سازه نشان داد که پرسشنامه های تحقیق حاضر از روایی مناسبی برخوردار بودند. پایایی این پرسشنامه ها نیز با استفاده از روش محاسبه آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت. نتایج پایایی نشان داد که پایایی پرسشنامه گردشگری ۰/۸۱ و پرسشنامه سرمایه فکری ۰/۸۳ می باشد. به منظور تجزیه و تحلیل داده های پژوهش حاضر از آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون تحلیل مسیر) با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ و نرم افزار AMOS نسخه ۲۰ استفاده گردید.

یافته های تحقیق

همان طور که جدول ۲ نشان می دهد نشان می دهد، که حدود ۶۸ درصد افراد را مرد و حدود ۳۲ درصد را زن تشکیل دادند. رده سنی بالای ۴۵ سال با فراوانی حدود ۵۰ درصد بیشترین فراوانی را دارا بود. نتایج توصیفی همچنین نشان داد که حدود ۶۱ درصد افراد را نیز افراد با تحصیلات کارشناسی تشکیل داده بودند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

جدول شماره ۲: نتایج توصیفی تحقیق

متغیرها	گروه ها	درصد
جنسیت	مرد	۶۸/۲
	زن	۳۱/۸
سن	زیر ۳۵ سال	۲۱/۴
	۳۵-۴۵ سال	۲۸/۸
	بالای ۴۵ سال	۴۹/۸
تحصیلات	لیسانس و پایین تر	۶۱/۳
	فوق لیسانس	۲۸/۸
	دکتری	۹/۹

از آنجا که زیربنای اصلی مدل‌های تحلیل مسیر ماتریس همبستگی است، در جدول ۳، ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف معیار بین متغیرهای تحقیق ارائه شده است. نتایج این جدول نشان داد که میان متغیرهای تحقیق رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۳. ماتریس همبستگی بین متغیرهای تحقیق

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴
۱ توسعه صحرایی	۳,۶۶	۰,۳۹	۱			
۲ سرمایه انسانی	۳,۳۳	۰,۴۰		۱		
					۰,۴۷**	
						۲

۳	سرمایه ساختاری	۳,۴۲	۰,۴۱	۰,۵۹**	۰,۳۵۸**	۱
				۷		
۴	سرمایه رابطه ای	۳,۵۴	۰,۴۸	۰,۶۰**	۰,۴۷۷**	۱
				۸		۲

**<۰/۰۱

یکی از پیش فرض‌های مدل سازی، تعیین هم‌خطی چندگانه^۱ بین متغیرهای مستقل است. برای تشخیص وجود هم‌خطی باید به بررسی دو شاخص عامل تورم واریانس (VIF)^۲ و پارامتر تحمل^۳ پرداخت. با توجه به جدول ۳ عامل تورم همه متغیرهای مستقل کمتر از ۱۰ و پارامتر تحمل آن‌ها بیشتر از صفر و نزدیک به یک است که نشان از میزان پایین هم‌خطی بین متغیرهای مستقل دارد.

شاخص‌های هم‌خطی چندگانه در متغیرهای پیش‌بینی کننده توسعه گردشگری صحرائی-جدول ۴

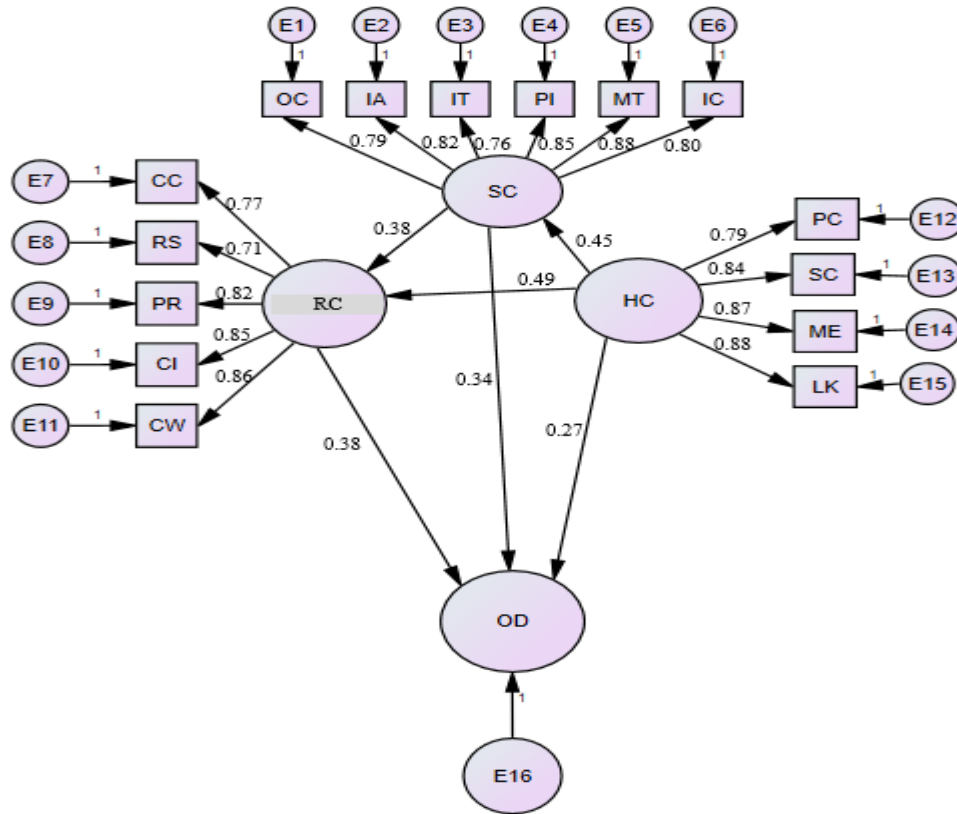
متغیرها	عامل واریانس	تورم پارامتر تحمل
سرمایه انسانی	۱,۱۱	۰,۹۱
سرمایه رابطه ای	۱,۱۱	۰,۹۱
سرمایه ساختاری	۱,۱۱	۰/۹۱

به منظور بررسی تاثیر سرمایه فکری و متغیرهای آن از روش تحلیل مسیر در غالب معادلات ساختاری استفاده گردید. شکل شماره ۱ نتایج این آزمون را به نمایش گذاشته است. در این مدل متغیرهای تحقیق با اختصار آورده شده است که جهت درک مناسب تر این متغیرها در جدول شماره ۴ اختصارات هر متغیر و مولفه به نمایش گذاشته شده است.

^۱ - Multicollinearity

^۲ - Variance inflation Factor

^۳ - Tolerance

شکل شماره ۱: مدل آماری تحقیق

همان طور که نتایج مدل تحقیق نشان می دهد، مشخص گردید که تمامی مولفه های سرمایه فکری بر روی توسعه گردشگری صحرایی تاثیر گذار می باشد. از میان مولفه های سرمایه فکری، مولفه سرمایه رابطه ای با تاثیر ۰/۳۸ بیشترین تاثیر را بر روی توسعه گردشگری صحرایی دارا می باشد. نتایج مدل تحقیق همچنین نشان داد که مولفه های سرمایه فکری نیز به شکل مناسبی بر روی یکدیگر تاثیر معناداری را شامل بودند. جدول شماره ۵ شاخص های سنجش برآزش نیکویی تحقیق را به نمایش گذاشته است. همان طور که نتایج این جدول نشان می دهد، تمامی این شاخص ها مناسب بوده و بنابراین مدل تحقیق، مدل مناسبی می باشد.

جدول شماره ۵: شاخص های برازش نیکویی تحقیق

شاخص	میزان	وضعیت
کای اسکوئر	۱۲۱/۰۲۹	مناسب
RMSEA	۰/۰۴۲	مناسب
CFI	۰/۰۹۳۶	مناسب
GFI	۰/۹۷۵	مناسب
AGFI	۰/۹۳۲	مناسب
NFI	۰/۹۶۱	مناسب

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که سرمایه فکری به شکل معناداری بر روی توسعه گردشگری صحرایی تاثیر گذار می باشد. سرمایه فکری نقش مهمی در عملکرد و توسعه در محیط های مختلفی را دارا می باشد. این تاثیر در صنایع مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. به عنوان مثال کروی و حیدری (۱۳۹۳) در تحقیق خود پی بردند که سرمایه فکری نقش مهمی در توسعه صنعت هتلداری را دارا می باشد. این در حالی است که در حوزه گردشگری و به خصوص گردشگری صحرایی این مساله مورد بررسی قرار نگرفته است. و در برخی تحقیقات به شکل جزئی یکی از مولفه های سرمایه فکری را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده اند.

در یکی از معدود تحقیقات انجام گرفته شده در این حوزه می توان به تحقیق کریمی (۱۳۹۳) اشاره نمود. وی در تحقیق خود که با هدف بررسی رابطه سرمایه فکری با عملکرد سازمانی، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری انجام گرفت، پی بردند که سرمایه فکری می تواند به شکل مناسبی سبب بهبود عملکرد سازمانی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری که این می تواند منجر به توسعه فعالیت های این سازمان از جمله توسعه گردشگری گردد. با این توجه می توان نتایج تحقیق حاضر را با نتایج تحقیق کریمی (۱۳۹۳) همخوان دانست. سرمایه فکری به واسطه ارتقای همه جانبه مولفه های مربوط به سرمایه فکری سبب

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

توسعه و بهبود گردشگری صحرایی گردد. توسعه گردشگری صحرایی نیاز به وجود منابع مختلفی در یک منطقه می باشد که سرمایه فکری می تواند این منابع را جهت توسعه گردشگری صحرایی فراهم کند.

خدائی و کلانتری (۱۳۹۱) در تحقیق خود اشاره نمود که منابع انسانی یکی از مولفه های توسعه گردشگری می باشد. طیبی (۱۳۹۱) نیز در تحقیق خود تاکید می کند که منابع انسانی به عنوان یکی از اجزا مهم در توسعه گردشگری می باشد. وجود منابع انسانی در هر سازمانی می تواند سبب بهبود عملکرد آن سازمان گردد. وجود افراد آگاه و با مهارت بالا در حوزه گردشگری صحرایی می تواند سبب ایجاد برنامه های مفرح برای گردشگران را فراهم کند. از این رو می بایستی با افزایش سطح مهارت منابع انسانی موجود و استفاده از نیروهای متخصص در حوزه گردشگری صحرایی سعی در بهبود قابلیت های منابع انسانی در توسعه گردشگری صحرایی داشت.

دیگر مولفه مهم در توسعه گردشگری صحرایی، وجود سرمایه ساختاری می باشد. یکی از مولفه های مهم سرمایه ساختاری استفاده و توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات می باشد. صابری و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیق خود اشاره کردند که فناوری اطلاعات و ارتباطات با ایجاد امکانات مناسب سبب توسعه گردشگری می گردد. از این رو توجه به سرمایه ساختاری نقش مهمی در توسعه گردشگری را فراهم می کند. از این رو می بایستی با ایجاد راهکارهای عملیاتی سعی در توسعه سرمایه ساختاری به منظور توسعه گردشگری صحرایی گردید.

سرمایه ارتباطی در تحقیق حاضر به عنوان مهمترین مولفه سرمایه فکری مشخص گردید که می تواند سبب توسعه گردشگری صحرایی گردد. این سرمایه با ایجاد ارتباطات درون سازمانی و بین سازمانی می تواند نقش ویژه ای در جذب افراد گردشگر به منظور توسعه گردشگری صحرایی گردد. این سرمایه سبب آشنا سازی گردشگران با برنامه های اجرا شده در این حوزه می گردد و سبب می شود که افراد به شکل مناسبی در این حوزه جذب شوند. ملکمی (۱۳۸۲) در تحقیق خود اشاره نمود که ارائه الگوی ارتباطی می تواند به شکل مناسبی گردشگران را جذب نمود. از این رو انتظار می رود سرمایه ارتباطی در توسعه گردشگری صحرایی بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

گردشگری صحرائی با توجه به پتانسیل های رشد آن در کشور ایران، می تواند نقش مهمی بر توسعه و جذب گردشگران داشته باشد. متنوع نمودن این نوع گردشگری می تواند گردشگران را به صورت فعال در این نوع گردشگری جذب نماید و با ایجاد برنامه های مختلف و مفرح آنان را به این نوع گردشگری علاقه مند نمود. ایجاد مسابقات رقابتی مختلف از جمله اتومبیل سواری، شتر سواری و ... می تواند علاوه بر ایجاد خلاقیت در این حوزه به شکل مناسب تری سبب توسعه گردشگری و استفاده از منافع فراوان آن در هر کشور ایران گردید.

منابع

- خدائی، زهرا؛ کلانتری، حسین. (۱۳۹۱). توسعه گردشگری با تاکید بر نقش آموزش نیروی انسانی، فصلنامه مطالعات مدیریت شهری، ۴(۱۲)، ۴۷-۵۸
- رحیم نیا، فریبرز؛ حسن زاده، ژاله. (۱۳۹۰). ارزیابی استراتژیک قابلیت های گردشگری داخلی و ارتباطی استان خراسان رضوی، بررسی های بازرگانی، ۵۱(۵۱)، ۲۵-۱۶.
- فلاحی، حمد؛ حسنی، احسان؛ کروی، مهدی. (۱۳۹۲). بررسی جاذبه های طبیعی موثر بر گردشگری ورزشی استان کردستان، مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۷(۱۷)، ۱۷۴-۱۵۹.
- سقای، مهدی، مافی، عزت اله. (۱۳۸۸). کاربرد مدل MS-SWOT در تحلیل مدیریت گردشگری در شهر مشهد، جغرافیا و توسعه، ۱۳(۱۳)، ۵۰-۲۷
- شوکتی، محمد؛ اسحاقی، رضا؛ ماهری، احد؛ رضائی، روح اله؛ فمی، حسین. (۱۳۹۵). بررسی موانع توسعه گردشگری در مناطق روستایی شهرستان اسکو (مطالعه موردی: روستای ساحلی آق گنبد)، فصلنامه علمی-پژوهشی فضای جغرافیایی، ۱۶(۵۳)، ۳۷-۲۳
- طیعی، صدراله. (۱۳۹۱). نقش آموزش نیروی انسانی در توسعه گردشگری ایران، چهارمین همایش علمی سراسری دانشجویی جغرافیا، تهران
- کریمی، پروانه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه سرمایه فکری با عملکرد سازمانی، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت گردشگری، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز
- کروی، مهدی؛ حیدری، شیدا. (۱۳۹۳). سنجش سرمایه فکری در صنعت هتلداری شهر مشهد، اولین همایش بین المللی علمی راهبردی توسعه گردشگری جمهوری اسلامی ایران، چالش ها و چشم اندازها، تهران
- عبدالشاه، محمد؛ محمدی، محمدرضا؛ صفا، محمدمهدی؛ پارسازاده، جواد؛ نوروزی، علی. (۱۳۹۴). راهکارهای توسعه گردشگری ورزشی در ایران با استفاده از استراتژی اقیانوس آبی، فصلنامه جغرافیایی فضای گردشگری، ۵(۱۷)، ۵۸-۴۳
- ملکمی، افسانه. (۱۳۸۲). الگوی آمیخته ارتباطات و پیشبرد برای صنعت گردشگری ایران با نگرش به فرآیند تصمیم گیری گردشگران بین المللی، مطالعات مدیریت بهبود و تحول، ۳۷، ۷۶-۴۹
- مهدی زاده، عباس؛ طالب پور، مهدی؛ فتحی، مهرداد. (۱۳۹۳). بررسی وضعیت گردشگری ورزشی در شهر مشهد بر اساس تحلیل SWOT، پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲(۴)، ۳۶-۲۳

Esfahani, N., Goudarzi, M., Assadi, H. (۲۰۰۹). The Analysis of the factors affecting the development of Iran sport tourism and the presentation of a strategic model. World Journal of sport Sciences ۲(۲). ۱۳۶-۱۴۴.

Kim, W., & Walker, M. (۲۰۱۲). Measuring the social impacts associated with Super Bowl XLIII: preliminary development of a psychic income scale. Sport Management Review, ۱۵, ۹۱e۱۰۸.

- Koc, E. (۲۰۱۶). Risk and safety management in the leisure, events, tourism and sports industries, *Tourism Management*, ۵۴, ۲۹۶-۲۹۷
- Konstantaki, M., & Wickens, E. (۲۰۱۰). Residents' perception of environmental and security issues at the ۲۰۱۲ London Olympic Games. *Journal of Sport and Tourism*, ۱۵(۴), ۳۳۷-۳۵۷.
- Marr, B.(۲۰۰۸) *Impacting Future Value: How to Manage your Intellectual Capital*, Published by The Society of Management Accountants of Certified Public Accountants and The Chartered Institute of Management Accountants.
- Rose and Barrons, (۲۰۰۵) *The Effect of Disclosing Intellectual Capital (The Core Asset for the Third Millennium Economic entities) on the Internal and External Financial Statements, Users*, ۲۰۰۵.
- Vasile, Bogdan. (۲۰۰۸). Factors Of The Earning Functions And Their Influence On The Intellectual Capital Of An Organization, *Journal of applied Quantitative methods*, Vol.۳, No.۴.
- WTO. (۲۰۰۵). Published by World tourism organization, First edition.

The effect of intellectual capital on the development of desert tourism with sports approach

Hasan Bahrolom^۱, Mohsen Salari^۲, Mehdi Emadi^۳

۱. University of Shahrood

۲. PhD student in sport management of Shahrood University

۳. PhD student in sport management of Allameh Tabatabai University

Abstract:

The present study aimed to investigate the effect of intellectual capital on the development of desert tourism and sports approach is taken. The research method is survey. The population of this research includes sports and tourism professionals in Fars province which are all identified as sample number of ۱۸۴ experts were Selection. Data collection consisted of a questionnaire

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

intellectual capital of Shakerian (۱۳۹۲) and Tourism Development Inventory of Nobakhat, et al (۱۳۹۲) that its validity and reliability was approved. in order to study the present data was used SPSS and AMOS. The results showed that all components of intellectual capital (human capital, structural capital and relational capital) has effect on the development of desert tourism and sports approach. The results showed that among the components of intellectual capital, relational capital factors have the greatest impact on the tourism development field with effect $\cdot/۳۸$. It was also found that the structure capital ($\cdot/۳۴$) and human capital ($\cdot/۲۷$) has impact on the tourism development. The results also showed that the model has good fit.

Key Words: desert tourism, sport, intellectual capital